

totuși sceptici le spunem să țină observațiile noastre sub cauție pînă la studierea comparată a scrisului întregii corespondențe a lui Neagoe Basarab, inclusiv scrisorile latinești. Material comparativ există, căci multe din hrisoavele și poruncile interne poartă numele scriptorilor cancelariei sale. Deci, prin eliminarea scrisului nominalizat, rămîne ca propriu al emitentului scrisul neidentificat altfel.

Dacă observațiile noastre se vor confirma, fapt de care sîntem încredințați, atunci nu se va mai îndoi nimeni că vom cunoaște cel dintîi autograf domnesc din Țara Romînească, cheie importantă pentru rezolvarea și a altor chestiuni conexe. Este cert că pentru istoria noastră culturală, identificările noastre capătă o valoare deosebită, pe care nu e nevoie să o subliniem.

A N E X E

I. LISTE ANUALE ALE SFATULUI DOMNESC.

1512

Cunoaștem 12 documente din 26 mai, 23 iunie, 6, 23, 27 și 30 (2) iulie, 3, 16 și 29 sept., 11 oct. și 9 fără lună, cu următorul sfat:

- j. Barbul Craiovescul ban
- j. Calotă mare vornic
- j. Ivan mare logofăt
- j. Harvat mare vistier
- Radul Căpătînd spătar
- Drăghici paharnic
- Hamza comis
- Barbul stolnic
- Radul postelnic
- Scrie Stan logofăt
- Mai apar:
- j. Pirvul fost vornic 26 mai
- Manea clucer 26 mai
- Stanciul stratornic 26 mai
- [Alexe 6 iulie]
- Vlad spătar 6 iulie
- Udrea mare armaș 30 iulie, 9 fără lună
- Detco ban 3 sept. 11 oct.
- Preda vistier 3 sept.
- Oancea mare postelnic 11 oct.

Ispravnici:

- Ticuci 3 sept.
- Stanciul grămatic 16 sept.
- Harvat vistier și popa Frincul din Costești 11 oct.

Scriptori:

- Vintilă 26 mai

Stoica grămatic 23 iunie, 23, 27 și 30 iulie
 Iordache grămatic, 6 iulie
 Danciul grămatic 30 iulie, 16 sept.
 Stanciul 3 sept.
 Stanciul Vetel 11 oct.

Sfatul din 29 septembrie. «Căpătînd» figurează numai la 30 iulie. Harvat vistier și Radul spătar lipsesc la 3 sept. în locul lor apărînd Detco ban și Preda vistier. Socotim tot din acest an, lunile sept.-dec. 9 documentul pentru mănăstirea Snagov cu anul 7021 (*Doc. nr. 91*) prin prezența lui Udrea mare armaș; după scris poate fi bătut. Documentul păstrat în traducere cu anul 7021 (*Doc. nr. 94*) este în realitate o prescurtare a acestuia. Tot cu acest an datăm și documentul pentru mănăstirea Cutlumuz, fără an iulie 23 (*Doc. nr. 79*), după Stoica grămatic; Drăgan paharnic este o lectură greșită în loc de Drăghici, cum citise mai corect un editor precedent (Nandriș, p. 47 sub anii 1517-1521). Adaug documentul inedit păstrat în traducere cu anul greșit 7070 (în loc de 7020) iulie 6 pentru mănăstirea Iezerul (Arh. St. Buc. mss. 707, f. 299, menționat de S. t. D. Greceanu, *Șirul voievozilor*, p. 34) în care unele dregătorii sînt citite greșit prin care fapt devine suspectă și existența lui Alexe și a lui Vlad spătar, care puteau fi confundați cu Calotă și cu Radul spătar. În sfîrșit consider suspect și documentul din 26 mai, prin formatul de diplomă pe care îl are.

1513

Cunoaștem 4 documente din 23 martie, 1 aprilie, 20 septembrie și 24 octombrie, cu următorul sfat:

- j. Barbul Craiovescul ban
- j. Calotă mare vornic
- j. Ivan mare logofăt
- j. Harvat mare vistier
- Radul spătar
- Drăghici paharnic
- Hamza comis
- Barbul stolnic
- Radul postelnic
- Apar ulterior:
- Oancea mare stratornic 1 april
- Detco ban 24 octombrie

Ispravnici:

- j. Sin logofăt 1 april

Scriptori:

Badea grămatic 1 april
 [Stoica grămatic 20 sept.]
 Varnava piset 24 octombrie

Sfatul din 23 martie. Documentul din 20 septembrie este falsificat. Avușese la început data 7020 (1511) asupra căreia s-a revenit cu una neobișnuită

prin modificarea celor două linii ale lui K. Scrisul însuși nu seamănă cu al lui Stoica grămatic sau dia. Formula $\kappa\tau\alpha\iota\varsigma\ \kappa\omega\mu\sigma$ nu e corectă, ca și $\chi\rho\alpha\tau\alpha$ pentru Harvat. Falsificatul a fost confecționat pe la 1650, adică nu mult înainte de 1657, cînd s-au scos în divan unele părți din text; scrisul însuși e caracteristic acestei vremi.

1514

Cunoaștem 9 documente din 8 și fără zi mai, 14 și 23 iulie, 3 august, 7, 13 și 14 decembrie și fără dată cu următorul sfat:

- j. Barbul Craiovescul mare ban
- j. Calotă mare vornic

Harvat mare vistier; de la 23 iulie mare logofăt
 Radul Bucșă spătar
 Drăghici paharnic
 Hamza comis
 Jitian stolnic